

door deze nieuwe technische mogelijkheden. Het debat rond “technology led policing” is bij de politie nog onvoldoende op gang getrokken. Zeker is dat deze ontwikkelingen ondermeer voor de politie een ander benadering zullen vragen dan de huidige en daarom moet nu al de complementariteit van de twee benaderingen geëxploreerd worden.

Het zou dan kunnen dat bepaalde actuele nodale toepassingen een beperkte toekomst hebben, waarbij zich de vraag stelt in hoeverre men er dan nog moet in investeren.

Een laatste vraag die rijst is, betreft de nood aan zelfregulering. Vermoedelijk is dit een overbodige bemerking, maar toch lijkt het mij noodzakelijk om hier steeds weer de klemtoon op te leggen, wil men het “democratisch” gehalte van nodale politie bevorderen.

Het zijn trouwens deze bezorgheden die er in België toe bijdragen dat nodale politie als concept, met grote terughoudendheid benaderd wordt. Niet dat men er een fervente tegenstander van is, want ook hier maakt men gebruik van bijvoorbeeld camera's, maar vooral omdat de bescherming van de privacy wellicht meer doorweegt in het debat betreffende nieuwe / vernieuwende politiestrategieën dan in Nederland.

Hiermee wil ik niet stellen dat nodale politie niet zijn nut heeft, maar wil ik wel beklemtonen dat nodale politie in samenhang met de hier naar voor gebrachte benaderingen, een grotere kans maakt voor een meer duurzame aanvaardingsdrempel bij de bevolking.

Prof.dr. W. Bruggeman*

REACTIE OP DE NABESCHOUWING VAN PROF. DR. WILLY BRUGGEMAN

Terecht wijst professor Bruggeman in zijn nabeschuiving op de noodzaak van een zekere duurzaamheid in de strategiebepaling van de politie. Punch onder anderen heeft er op gewezen dat de omloopsnelheid van innovaties bij de Nederlandse politie nogal hoog is en dat nieuwe concepten bij de politie - zoals de nodale oriëntatie -

het risico lopen dat ze weer van de agenda verdwenen zijn voordat ze goed en wel zijn geïmplementeerd. Vandaar ons pleidooi voor een doordacht leertraject en meer regie over de diffusie en adoptie van de nodale oriëntatie. Dat voorkomt juist het ‘random’ toepassen van de nodale strategie. Wij hanteren in ons overzicht een soort ontwikkelingsperspectief. In de verdere ontwikkeling van de nodale aanpak gaat het uiteraard ook om afstemming met andere politietechnieken en om integratie van locatiegericht en stromengericht politiewerk.

De nodale oriëntatie gaat gepaard met de toepassing van allerlei vormen van hightech. De mogelijkheden lijken onbegrensd, terwijl de feitelijke toepassingen nog maar zeer bescheiden zijn. Dat geldt vooral voor de proactieve aanwending van technologie in combinatie met risicoprofilering. Het ter beschikking komen van nieuwe technische mogelijkheden in de nabije toekomst is volgens ons vooral een kans om het nodale repertoire te verrijken en te completeren. Maar dit moet niet gelezen worden als een pleidooi voor ‘technology led policing’. Dat zou getuigen van naïef instrumentalisme. Technologie en de inzet van technologie zijn nooit neutraal. Technologie belichaamt bepaalde waarden, genereert een eigen dynamiek en daarmee ook onbedoelde effecten. Techniek alleen mag nooit leidend zijn. Er zijn waardenafwegingen in het geding, onder meer de privacy van burgers en de democratische accountability van nodaal politiewerk. De nodale aanpak is niet uitsluitend een technologische interventie maar een politiek geladen interventie die vraagt om een democratische inbedding. Bruggeman wijst daar terecht op. Zelfregulering door de politie alleen is niet voldoende. De nodale oriëntatie dient afdoende politiek-democratisch te zijn ingekaderd en er dient een balans te zijn tussen respect voor privacy van burgers en zorg dragen voor veiligheid.

Een van de vooronderstellingen in het visiedocument Politie in Ontwikkeling is dat burgers bereid zouden zijn om een stuk van hun privacy in te leveren in ruil voor meer veiligheid. Meer veiligheid op zijn beurt vergroot het draagvlak

* Professor Benelux universitair centrum, Voorzitter federale politieraad

voor de politie onder de bevolking. Privacy van burgers is wel degelijk een aandachtspunt geweest in de discussies over de nodale aanpak in Nederland. Het College Bescherming Persoonsgegevens heeft hier een actieve rol in gespeeld en duidelijke grenzen gemarkeerd. Het privacyvraagstuk weegt in Nederland minstens zo zwaar als in België

Met de introductie van de nodale aanpak heeft de Nederlandse politie een risico genomen. Maar zij is tegelijkertijd de politieke en maatschappelijke dialoog niet uit de weg te gaan. Zo een traject lijkt ons meer inspirerend en uiteindelijk productiever dan het betrachten van terughoudendheid en daarmee riskeren dat veelbelovende innovaties niet van de grond komen.

Victor Bekkers en Arie van Sluis*

RUBRIEK RECHTSHULP EN ADVOCATUUR

NAAR EEN WIJZIGING IN HET BELGISCH RECHT VAN DE ROL VAN DE ADVOCaat TIJDENS DE VOORBEREIDENDE FASE VAN HET STRAFPROCES ?

Deze nota analyseert het arrest Salduz t. Turkije, gewezen op 27 november 2008¹ door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en meer in het bijzonder de elementen die erin vervat zijn in verband met de toegang van de advocaat tijdens de voorbereidende fase van het strafproces. De nota zal tevens trachten de eventuele gevolgen van dit arrest voor het Belgisch recht te omschrijven.

* Prof. Dr. V.J.J.M. Bekkers en dr. A. van Sluis zijn als respectievelijk hoogleraar en universitair docent verbonden aan de opleiding Bestuurskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

- 1 EHRM, arrest Salduz t. Turkije van 27 november 2008 unaniem gewezen in Grote Kamer
- 2 Zie ondermeer de uitwisseling van argumenten in « De Juristenkrant » met een eerste artikel van de auteurs Gert Vermeulen en

Het arrest Salduz, gewezen door het Straatsburgse Hof zetelend in Grote kamer (17 rechters), zal ongetwijfeld veel inkt doen vloeien².

Aan de oorsprong van dit arrest ligt de aanhouding op 29 mei 2001 van de Heer SALDUZ, een minderjarige van 17 jaar. Hij wordt ervan verdacht deel genomen te hebben aan een illegale steunmanifestatie voor de PKK en een illegaal spandoek te hebben opgehangen aan een brug in Bornova. De volgende dag wordt de Heer SALDUZ verhoord in de lokalen van de antiterroristische sectie van de politie zonder bijstand van een advocaat. Hij tekent een formulier waarin de rechten van de arrestanten worden beschreven en hij wordt ingelicht over zijn recht om te zwijgen. Tijdens dit verhoor zal mijnheer SALDUZ voor zichzelf belastende verklaringen afleggen. Op 1 juni 2001 wordt hij opnieuw gehoord, eerst voor de procureur van de republiek, en vervolgens voor een onderzoeksrechter. Bij elk van die verhoren komt hij terug op zijn vorige verklaringen, verwijzend naar dwang die op hem werd uitgeoefend tijdens zijn verhoor door de politie. Het dient onderstreept te worden dat tot 2 maal toe (op 30 mei 2001 en 1 juni 2001) Mijnheer SALDUZ onderzocht wordt door een arts die geen enkel spoor van mishandeling vaststelt. Aan het einde van zijn verhoor door de onderzoeksrechter wordt hij in voorlopige hechtenis geplaatst en heeft dan de mogelijkheid om beroep te doen op de bijstand van een advocaat.

Vervolgd om hulp en bijstand verleend te hebben aan de PKK wordt SALDUZ veroordeeld door het Staatsveiligheidshof tot 2,5 jaar gevangenisstraf. Het Staatsveiligheidshof neemt daarbij ondermeer de verklaringen afgelegd bij de politie in overweging. Een cassatieberoep wordt afgewezen.

Laurens van Puyenbroeck getiteld «Mensenrechtenhof schudt strafrechtlandschap dooreen» verschenen in nr. 180 van 24 december 2008 en de repliek van Karel Van Cauwenberghe in een artikel getiteld «Omwenteling in het strafrechtlandschap nog niet voor morgen, of toch ?» verschenen in nr. 181 van 14 januari 2009.